

SLOVENSKI NAROD.

„Slovenski Narod“ velja po pošti:

za Avstro-Ogrsko:
celo leto skupaj naprej . . . K 30.—
pol leta 15.—
četrt leta 7-50
na mesec 2-50

za Nemčijo:

celo leto naprej K 34.—
za Ameriko in vse druge dežele:
celo leto naprej K 40.—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnica ali znakna. Upravištvu (spodaj, dvorišče levo). Knaflcova ulica št. 5, telefon št. 85.

Izjava vseh dan avtor izjavljajočih modelje in pravilne.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in steer: 1 mm visok, ter 63 mm širok prostor: enkrat po 8 vin, dvakrat po 7 vin, trikrat po 6 vin. Poslano (enak prostor) 16 vin, parče in zahvale (enak prostor) 10 vin. Pri večjih insercijah po dogovoru.

Novi naročniki naj pošljejo naročnino vedno po nakaznici. Na samo pisarne naročbe brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati. „Narodna Banka“ telefon št. 85.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani

dostavljen na dom ali če se hoši ponj:

celo leto naprej K 28.— četrt leta 7-
pol leta 14.— na mesec 2-30

Posamezna številka velja 12 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5 (v pritličju levo), telefon št. 84.

Dr. Korošec o jugoslovanskih zahtevah.

»Budapesti Hirlap« prinaša razgovor z državnim poslancem dr. Korošcem. List pravi uvodoma: »Ko sta potovala pretekli mesec oba jugoslovanska apostola dr. Korošec in dr. Krek v Zagreb in Sarajevo, da bi pridobila tamkajšnje politične faktorje za idejo jugoslovanske države, so poročali vladi blizu stoječi listi o »Koroševem neuspehu«. Mi pa smo smatrali položaj za resen in smo pokazali, da se nečemo po svoji stari navadi samo smehljati prizadevanju, ki je naperjeno proti nam. To mi je prišlo danes na misel, ko je predsednik državnozbornega Jugoslovanskega kluba razvijal svoj program in svoje nazore za »Budapesti Hirlap«. Korošec je namreč v današnji seji (3. oktobra) imel razložiti program svoje stranke. Ker je pa to izostalo, sem smatral primerno, da stavim nanj nekoliko vprašanj o tem programu. Njegov odgovor podajam dobesedno brez komentarja. Odgovor dosti jasno kaže jugoslovanska stremjenja, ki so naperjena proti teritorialni integriteti Ogrske tako, kakor češke aspiracije in mi se tem prizadevanjem in tem agitatorjem ne smemo le posmehovati, kajti oni so s položajem jako zadovoljni. Tudi Korošec je z rezultati zadovoljen in to je brezpogojno pomembno.«

Na vprašanje »Budapesti Hirlap« je odgovoril dr. Korošec:

Mi hočemo samostojno državo, v kateri bi bili združeni vsi Slovenci, Hrvatje in Srbi monarhije pod žezlom Habsburgov. Besedo »trijalizem« perhorresciramo, kajti pojem trijalizma se ne krije z našim stališčem, in mi tudi nečemo vzduditi domneve, kakor da bi prezirali prizadevanja drugih narodov v Avstriji in Ogrski po združitvi in osamosvojitvi. Mi želimo, da odločujoči faktorji avstro-ogrski monarhije izvedejo realiziranje naših stremljenj radevolje ustavnim potom, kajti samo na ta način je mogoče ustvariti na Balkanu zadovoljive razmere in napraviti pot k res trajnemu miru. Razgrnitev dalmatinskega vprašanja po Wekerleju bo realiziranje naše ideje o ustanovitvi jugoslovanske države samo pospešilo. Wekerle je imel prav, ko je zahteval združitvi Dalmacije s Hrvatsko in Slavonijo, vendar pa se ima trojedino kraljevstvo, namreč Hrvatska, Slavonija in Dalmacija združiti ne pod krono sv. Stefana, marveč skupno z ostalimi jugoslovanskimi ozemljem v jugoslovanski državi, ki naj se vsi vstvari pod habsburškim žezlom. Upam, da hrvatsko - srbska koalicija, ki hoče obdržati unijo z Ogrsko, vsled vedno naraščajočih stremljenj po združitvi in osamosvojitvi vseh jugoslovanskih narodov, bo prisiljena, da opusti svoje stališče. Kar se tiče naših v Zagrebu in Sarajevu dobljenih vtiskov, morem reči, da moremo biti zadovoljni. Potoval sem tja, da proučim vsled jugoslovanske deklaracije provzročeno razpoloženje. Zadovoljen sem, ker sem opazil, da evolucija duš v zmislu naših stremljenj napreduje od dne do dne in duše pretvarja. Jugoslovanski poslanci ne morejo podpirati današnje avstrijske vlade, ker se drži centralistične misli in jo hoče omliliti samo z avtonomijo narodnosti. Med stališčem vlade in našim stališčem v deklaraciji 30. maja določeno zveza ogromno brezno in ravno radi tega Jugoslovanski klub ne bo votiral zaupanja vladi z dovoljenjem proračuna. Kaka bo situacija v Avstriji v bližnji bodočnosti, v slučaju, da vlada ne dobi večine za proračun, ne vem in tudi nečem prorokovati; prepričan pa sem o tem, da bi imela večina vlada, ki bi sprejela v svoj program rešitev jugoslovanskega, češkoslovanskega, poljskega in ukrajinskega problema, kakor si mi želimo njega rešiti.

Zastopnik »Budapesti Hirlap« je pripomnil, da bi težko moglo priti v Av-

striji do take vlade, kajti radi slovaških komitativ bi morala Ogrski napovedati vojno. Dr. Korošec je odgovoril, da smatra vojno napoved za nepotrebno, ker Madžari se bodo prostovoljno odrekli vse- mu in prijateljsko izpolnili napram njim postavljene zahteve, kajti drugače izhoda ne bo. To je evolucija. Dostavil je, da pred pol letom se ni smelo niti sanjati o tem, da bi bili avstrijski Nemci pripravljani, privoliti narodnostim avtonomijo. Ali kdo govori se danes o avtonomiji? Obiščite me po preteku pol leta, potem bomo že videli.

»Torej tekom pol leta. V resnici, ni nam pustil mnogo časa« — dostavlja »Budapesti Hirlap«.

List »A Nap« ljuto napada dr. Korošca radi njegove izjave, ki jo je povedal za »Budapesti Hirlap«. List predhaja ogrski vladi toleranco napram najnevarnejšim agitacijam na jugu monarhije.

Politični položaj.

z Dunaja, 7. okt.

Načelniki vseh poljskih strank so bili torej v petek pri ministrskem predsedniku. Konferenca je trajala več kot tri ure. Popolnega uspeha še ni rodila. Poljaki imajo velik političen program, svojo svobodo in ujedinjeno Poljsko od Karpatov do morja zapadno od Gdanjskega. Poljaki sanjajo o raztrganih verigah, v katere je bil vkovan njihov »orzel bialy«, in ta njihov ideal prežinja zares vse poljsko ljudstvo. Njihova državopravna izjava z dne 28. maja sloni na tej splošni poljski težnji.

Poljakom se zdi, da je njihova velika stvar, narodno ujedinjenje, že zasigurana — »ves svet je za nas« — in v svojem oportunizmu razločujejo med načelno politiko in politično prakso, ki naj takorekoč skrbi za vsakdanje potrebe. Pri tem se poslužujejo zapeljive fikcije, da so njihovi odnosi z dunajsko vlado le še provizorični in da torej smejo zavzemati napram sistemu, v kolikor niso neposredno sami prizadeti, nekako hladno nevtralnost stališče. Ako torej vlada potrebuje večine, naj se z nami pogaja — to je na kratko tudi smisel gromovniškega govora poslanca Daszynskega. In vlada potrebuje poljskih glasov — torej se pogaja. Do nt des — politika kupčije. Zatrjuje se, da pri pogajanjih o raznih finančnih vprašanjih ne bo nepremostljivih ovir. Prihodnje dni bodo zastopniki Poljskega kluba konferirali z grofom Czerninom, ki naj bi jim olajšal stališče s koncesijami v kongresni Poljski, in tudi z vojnim ministrom, ki naj jim bo želi uredi vprašanje poljskih legij. To ne bo težko, ker so itak večinoma razoroženi in internirani. Za prihodnjo sejo proračunskega odseka naj bi bilo že vse na čistem, da bodo poljski govorniki vedeli, kako jim je govoriti — za ali proti. Danes se v parlamentu zatrjuje, da bodo govorili — za proračun.

O stališču Jugoslovanskega kluba raznašajo dvoje napadnih vesti. Ena je ta, da so Jugoslovani sklenili opozicijo ne le proti proračunu, marveč tudi proti vsem predlogom v zbornici, kar seveda ni resnično. Za pametne in narodom koristne predloge bodo vselej, kakor doslej, glasovali tudi Jugoslovani naj izhajajo iz inicijativne zbornice ali pa vlade. Druga vest je pa ta, da bi stališče Jugoslovanskega kluba ne bilo trdno, da sploh še ni vse jasno in da je treba šele razjasnjenja z nekako konferenco pri ministrskem predsedniku. Neki današnji list celo trdi, da je dr. Korošec vsled tega nalašč preložil konferenco z drjem. Seidlerjem na sredo prihodnjega tedna. To je izmišljeno. Dr. Korošec je preložil to konferenco na torek, da bo največ tudi dr. Laginja. Sklepi kluba pa so

jasni. Konferenca z drjem. Seidlerjem jih ne bo mogla omajati.

Na Waskivke Romunce, na nekatero Italijane in vse Romune računa vlada z vso gotovostjo. Zato so današnja poloficijska poročila o položaju že malo bolj rožnata in nedolpna.

V petek je bila zopet konferenca. Ukrajincev (dr. Petrušević, dr. K. Levickij, poslanec Oniškijevič) pri dr. Seidlerju. Razpravljali so o gospodarskih zadevah v vzhodni Galiciji. Zato so bili navzoči tudi poljedelski minister grof Sylva - Tarouca, minister javnih del Homay, cesarski namestnik galiski grof Huyn in oddelni predstojnik v poljedelskem ministru dr. Ertl. Konferenca je trajala 2 in pol ure. Oficijalno poročilo pravi izrečno: »Ministrski predsednik je obljubil, da se bo po možnosti (womöglich) oziral na predložene mu želje.« — Ta obljuba pač ne bo nikogar bolela razum Ukrajincev, ki bodo zato glasovali proti proračunu.

Politična kriza na Nemškem.

V seji dne 6. t. m. je nemški državni zbor razpravljaj o socialnodemokratski interpelaciji glede vsenemške agitacije v armadi in o odredbah višjega poveljstva, s katerimi so bile na korist vsenemške agitacije enostranske prikrojene jolboče o družtvenem in zborovalnem pravu. Utemeljevalec Landsberg je opozarjal na način, kako se s pomočjo oblasti zanaša politična agitacija v armadi, dasi je doslej vedno veljalo načelo, da ostani armada politično deviška. Na čelu vsenemške stranke stoji možje, ki vojne doslej še niso občutili. Ne gre loviti Kurlandije in Belgije, na nevarnost, da propade Nemčija. Kakor je tudi Nemčija velika, brez zaveznic — tako se mora danes postaviti vprašanje (tako je, pritrjevanje) — ne more sveta miru diktirati. Svojo prihodnost si more ohraniti le, če se ji posreči, da razdre zvezo sovražnikov. Kakor je velika naša želja po miru, za ceno zmanjšanja in nasilja Nemčije, se ne sme zgoditi.

Odgovor vojnega ministra Stein na je naletel na buren odpor cele levice. Minister je izjavil, da armadno vodstvo ne trpi politične agitacije v armadi. Tudi je minister povedal, da se gode vsakovrstne spletke proti armadi. Razširjala se je vest, da so nastala med Hindenburgom in Ludendorffom nasprotja, zgodilo se je, da je izšel poziv na nemško ženstvo, v katerem pozivu se grde junaki nemško-francoske vojne, voditelji sedanje vojne, zlasti Hindenburg, pa se dolže, da ima osební interes na zavlačevanju vojne.

Minister je poudarjal, da je nasproti vsem tem agitacijam treba vojaške poučevati o pravih vzrokih vojne, o namenih sovražnikov in o posledicah poraza. Morda se pri tem tu in tam prekorači meja, glavno je, da si armada ohrani duha, s katerim je šla v vojno. Govoril je tudi namestnik državnega kancelarja dr. Helfferich in tudi njemu je levica hrupno ugovarjala. Helfferich je izjavil da besedam vojnega ministra nima skoraj nič pridodati. Interpelanti menda nočejo odvzeti uradnikom politične svobode, kateri je prostovoljno le ena meja: prisega zvestobe in pa nedopustnost zlorabe uradne oblasti. Državni kanceler se ni čutil primoranega, da pride radi interpelacije v zbornico, zaposlen je z važnimi opravki.

Končno je dr. Helfferich zaklical parlamentu: Če nimate zaupanja do mož, ki stoji na čelu armade in državnega vodstva, potem nima namena, da bi še kaj govoril. Ker je na to klicala levica, da nima zaupanja, je Helfferich ves razburjen zapustil državni zbor.

Poslanec Trinb onu se je izjavil za tak mir, kakor ga predlaga grof Czernin in je naznanil, da so vsi poslanci ostruma odklonili pristop »domovinski stranki«, ki jo je osnoval za skrajno vojno agitatorji admiral Tirpitz. — Konservativni Oräfe je rekel, da gre v sodanji vojni za biti in ne biti in da

mora zmagati ali Nemčija ali Angleška. — Razprava se bo še nadaljevala. Konec se je bil vložil predlog neodvisnih socialstov, ki pravi: Državni zbor naj sklene, da postopanje državne kancelarje glede vsenemške propagande ne odgovarja nazorom državnega zbora.

Odgovor, ki sta ga dala kancelarjev namestnik dr. Helfferich in vojni minister Stein glede vsenemške agitacije v armadi v sobotno sejo nemškega državnega zbora, je vzbudil v državnem zboru pri mnogih strankah veliko nevoljo. Bistvo cele stvari je, da nistane dr. Helfferich ne vojni minister Stein hotela dati jasnega odgovora, kako stališče zavzema vlada glede vsenemške agitacije v armadi. Ta agitacija meri na ščuvanje za nadaljevanje vojne do skrajnosti in je v nasprotju z resolucijo, ki so jo sklenili nemški državni zbor in s katero se je izrekel za mir na podlagi sporazumljenja. Vsenemška agitacija zahteva vojno, aneksije in odškodnine, češ, da bodo nemški podmorski čolni v kratkem ali vsaj v doglednem času premagali Anglijo in bo to dalo Nemčiji priliko, da diktira nemški mir; večina državnega zbora pa je že pri sklepu omenjene resolucije izrekla, da na popolni uspeh vojne s podmorskimi čolni ni računati in da je za Nemčijo boljše, da poskusi doseči mir brez aneksije in brez kontribucij. — Nemška vlada se ni še nikdar popolnoma precizno izrekla; zlasti novi kancelar absolutno neče nič jasnega in obveznega izjaviti. Zaradi tega ta novi razdor, ki se je pokazal v sobotni seji. Poročila iz Berolina javljajo, da je državni zbor zahteval, naj se kancelar jasno in določno izreče, kako stališče zavzema vlada; ako vlada temu ne ugodí, bo moral ali kancelar odstopiti ali pa bo morala vlada državni zbor razpustiti. Nemški kancelar je že odpohtoval v cesarjev glavni stan. Tudi poročajo nekateri listi, da odstopi državni kancelar in da postane državni tajnik za zunanje zadeve Kühlmann njegov naslednik.

Jugoslovani in govor grofa Czernina.

»Hrvat. Riče« prijavlja z Dunaja sledeči dopis: Minister zunanjih del ne govori ljudskim zastopnikom, moral se je izjaviti na dinju o vprašanjih, ki zanimajo vsakega državljanca. Trpko občuti vsakdo, da se za politimi mizami v sijajnem svetlu toastira in govori, namesto da bi se odgovarjalo narodnemu zastopstvu. Iz celega govora se vidi, da je naša diplomacija šla nekoliko v šolo k ruskim revolucionarjem in k Wilsonu. Kar se je prej označevalo kot golo frazo, se zdaj sprejme kot resen program. Največji korak je v tem, da dovoljuje grof Czernin mednarodno kontrolo nad izvajanjem dogovora. On prizna odkrito, da bi se s tem vsaka država odrekla enega dela svoje samostanosti. Zdi se nam pa vendar, da se s Czerninovim govorom nismo miru približali niti za en korak. On je pozabil, ali, točneje, on ni mogel, niti hotel in ni smel govoriti, da je v avstro - ogrski monarhiji vprašanje, od katerega je edino odvisno, če pride mir, a to je narodnostno vprašanje. Že s tem, da si je Czernin izbral peštanske magnate za avditorij, nam je bilo jasno, da se Czernin neče dotakniti tega vprašanja. A z molčanjem se ne da ničesar doseči. Ostane neizbrisna resnica, da je monarhija v boju vsled narodnega vprašanja. To se je tudi z uradne strani priznalo v polemikah proti stališču Srbije in Italije. Ali bi bila vsa ta vprašanja rešena s Czerninovim programom? Ne! Ostal bi stari položaj, stari vzroki nemira, samo to bi se premenilo, da bi bila vladajočim narodom zajamčena njihova nadvlada od — mednarodne zveze. Narodi naj bi bili za vedno potlačeni v sedanje državne forme. To je za vladajoče narode lepa, za narode »druge vrste« — strašna perspektiva. — Ideje, ki jih je grof Czernin prevzel od Rusov in Amerikancev, bi bile izvedene samo, če bi bil grof Czernin prevzel tudi drugi del njihovega

programa: samoodločbo narodov. O tem ni grof Czernin rekel niti besede. Če bi se izvedla samoodločba narodov tako, da bi vsak narod monarhije uredil svojo hišo ter za realizacijo skupnih interesov sklenil s sosednjim narodom nagodbo, potem se nam zdi, da bi vsi narodi monarhije dvignili glas za Czerninov program v tem smislu, da se mora zaključiti mir še danes. Zdi se, da bi morala potem tudi ententa sprejeti mir. A dokler tega ni, ostane za zdaj peštanski govor samo beseda. Za takšen mir, kakor ga hoče Czernin, so Nemci in Madžari, a za mir, ki bi istočasno z nekakim junctimom uredil narodna vprašanja na temelju samoodločbe narodov, so vsi drugi narodi monarhije. Czerninov mir je mir za Nemce in Madžare, to je, za manjšino avstro - ogrskega prebivalstva. Oni, isti dan, kadar se bodo merodajni krogi postavili na stališče večine prebivalstva, bomo imeli res mir.

Naše uradno poročilo.

Dunaj, 6. oktobra. (Kor. urad.) V odseku Sv. Gabriela se je zgodil v večernih urah začetek italijanskega napada. Sicer z nobenega bojišča ničesar posebnega poročati. — Šef generalnega štaba.

Dunaj, 7. oktobra. (Kor. urad.) Vzhodno bojišče Pri Seretu v Bukovini je sovražnik večeraj po močni artiljerijski pripravi napadel. Pri St. Omerju smo ga z ognjem zavrnili, pri Valikovu so ga avstro - ogrske in rumiške čete v protisunkov vrgle.

Italijansko bojišče. V odseku Sv. Gabriela so se omejití Italijani večeraj na delne sunke. Ostali so brezuspešni. Na Costabelli so pripeljeli oddelki za visoko gorovje 21 bersaglierjev iz sovranih jarkov.

Albanija. Ničesar novega. — Šef generalnega štaba.

Nemško uradno poročilo.

Berolin, 6. oktobra. (Kor. urad.) Zpadno bojišče. Skupina gim. Rupprehta Bavarskega. V bojnem ozemlju flandrske fronte se je dan dan močni moteči ogenj zvečer ojačil v posamezne valove bobnajočega ognja med Poelcappelom in Gheluveldom. Angleški napadov ni bilo. Izvidne oddelke, ki so izvršili sunke, smo zavrnili. Severo - vzhodno od Solsonsa se je zvečer artiljerijsko delovanje ojačilo ter pridobilo na smotranosti. Severovzhodno od Rehmsa se je poskušalo francoski sunek. Na obeh bregovih Mose so vdrle naše čete v napada pri Malancourtu, Bethincourtu, Porgemu, Samognieuxu in Bezouvanxu in sovražne pozicije ter so se vrnilo povsod z vjetimi. Viharno vreme je omejevalo delovanje letalcev; 5 sovražnih letal smo zbili. Poročnik Müller je izvojeval 29. zmago v zraku.

Vzhodno bojišče. Nobenih večjih bojov.

Makedonsko bojišče. Večkrat so se borile artiljerije živahnije, kakor sicer. Vzhodno od Dojranskega jezera so bolgarske varstvene čete zavrnile napad nekega angleškega bataljona. — v. Ludendorff.

Berolin, 7. oktobra. (Kor. urad.) Zpadno bojišče. V dežju in vetru je ostalo bojno delovanje skoraj pri vseh armadah slabotno. Na Flandrskem je ležal moteči ogenj, žanih posamezni silni ognjeni sunki, na bojišča pri Poelcappelu in Zandvoordu. Pred Verdunom je streljanje na vzhodnem bregu Mose šlo oživele. Izvidni boji so provalili tam in v več drugih oddelkih mimogrede stopajevanje obojestranskega ognja. Fotografirani posnetki naših letalcev potrjujejo, da so provalovali naši bombni napadi na trdnjavo Dunkerque močno motenje v več mestnih delih, zlasti v pristaniških, okoliških in železniških napravah. Občutno oviranje angleškega nadomestila se je našlo s tem doseglo.

Vzhodno bojišče. Fronta g. m. princa Leopolda Bavarskega. Severo - vzhodno od Rige, pri Dvinsk in ob Zbruciu so se na več točkah artiljerije živahno borile. — Fronta g. m. polkov. nadvojvode Jožefa. V Bukovini so napadli Rusi z uporabo oklopnih avtomobilov naše pozicije pri Sv. Onufriju in Vaškovic. Sovražnika smo z ognjem zavrnili, iz Vaškova pa pregnali s protisunkom nemških in avstro - ogrskih čet. Vjeti so ostali v naših rokah. — Pri armad. skupini generalfeldmaršala von Mackensena je ob dolgem Sereu in pri Tulči oživilo bojno delovanje artiljerije.

Makedonska fronta. Ničesar bistvenega. — v. Ludendorff.

Italijansko bojišče. Iz vojno-poročevalskega stana 6. oktobra: Na Krnu so bile z ročnimi granatami pregnane tipajoče sovražne patrulje. Na banjski visoki planoti je prišlo večerj na sploh samo do zmernega motnega ognja. Na odseku pri Sv. Gabrijelu se je zlomil italijanski napad, pri čemer pripravi artiljerije in minometov. Na koroški in tirolski fronti je vladalo ob megletem vremenu neznačajno bojno delovanje. Na višinah je divjal snežni vihar, v nižjih delih dež. Na tirolski zapadni fronti ob nizki temperaturi do 30 cm novega snega.

Iz vojno-poročevalskega stana 7. oktobra: Tolmisko pozicijo in njeno zaledje so večerj Italijani živahneje obstreljevali. Na banjski visoki planoti je bil italijanski artiljerijski ogenj silnejši kakor prejšnje dni. Na odseku pri Sv. Gabrijelu so bili zavrnjeni napadi sovražnih oddelkov. Večja italijanska zbiranja pred fronto je ponovno obstreljevala lastna artiljerija.

Pred novo italijansko ofenzivo. »Secolo« poroča s fronte, da je prišla stalna ameriška vojaška misija v italijanski glavni stan in pravi, da k temu poročilu nado, da se bo novi italijanski napad kmalu pričel.

Italijanski zrakoplov poneašil pri Mariboru. Na kratko smo že omenili, da so našli blizu Maribora ostanke italijanskega zrakoplova tipa Caproni. Podrobnejše se poroča: Ze v sredo ob 2. uri zjutraj je videlo več oseb ogromni zrakoplov, ki je prišel čez Pohorje, neki mož je videl, kako se je naglo spustil gor na tla in je padel na gozd pri Goranem Dupliku blizu Drave. Pozneje so se čule eksplozije, ki jih je provzročila gotovo municijska strojna puška, katero je imel s seboj Caproni. V sredo zvečer je nekdo iz dotične bližine vozil čoln čez Dravo in opazil ogromen zrakoplov sežgan na porušnem gozdnem prostoru. Caproni, ki je širok kakih 20 m, je močno poškodoval dreve. Čolnar je vao reč naznanil oblasti in v četrtke popoldne je bila tam komisija. Pod razvalinami Capronija se ni našlo nikakega trupla. Italijanski zrakoplovci so mogli oditi kdo ve kam. Bomb se ni našlo nič, pač pa več aparatov in instrumentov, raztresenih v gozdu. Caproniju je bila najbrže pošla hladilna voda za motorje, radi tega so bili zrakoplovci, ker so se motorji pregreli, prisiljeni spustiti se na tla, zrakoplov pa se je že vžgal. Osem oseb je neslo eden izmed treh motorjev iz gozda. Dva kotla za bencin sta bila izredno težka. Zrakoplov ima dva sedeža za voditelja in tri sedeže za opazovalce. V četrtke popoldne je prišel neki neznanec inteligentnega obzira z lepimi rokami kmetko obložen v Mariboru k neki stranki na Fran Josipovi cesti in je prošil s par besedami po nemško jedi. Na odgovor in vprašanja ni odgovoril, marveč se je odstranil. Nekateri kmetje v Srkovcih pravijo, da so videli tam tri tuje moške. Mogoče so bili to italijanski zrakoplovci. Sedaj jih iščejo in se pričakuje, da jih tudi najdejo.

Italijanske zrakoplovce so že vjeli. Prijeli so jih orožniki 6. t. m. v Arnežu. Bha sta dva častnika in eden podčastnik. Prepeljali so jih v Gradec. Najbrže so hoteli priti na Koroško in od tam čez mejo v Italijo. Neki posestnik od Sv. Miklavža je povedal, da je gledal, kako se je spustil italijanski veliki zrakoplov na tla, da je bila sicer loč in njem, ali opazil ni nikakega požara. Ako bi bil zrakoplov gorel, bi zrakoplovci gotovo ne stali živi. Zrakoplovci so brez dvoma v gozdu sami zažgali zrakoplov.

Pobijanje mirovnega gibanja v Italiji. Italijanska vlada je odredila, da se ima vsaka oseba ali korporacija kaznovati z ječo do 5 let in globo do 5000 lir, v težjih slučajih z dvakratno kaznijo, ako stori kaj takega, ker bi slabo odporno ello dežele in škodovali vojnim interesom Italije. Naredba je naperjena v glavnem proti socializmom in socialističnim občinskim upravam.

Angleške čete proti italijanskim upornikom. Milanske časopise pričena obširno opisovati nemire v argutu in septembru v gorenjitalijanskih mestih. Najzanimivejša je v teh poročilih konstatcija, da so bile angleške čete vporabljene proti upornikom.

Italijanski parlament je sklican na dan 16. oktobra. Pri razpravi o budžetnem provizoriju se pričakuje visokopolitične debate. Prehranjevalni komisar Canepa odstopi baje še pred otvoritvijo parlamenta.

Italijanski kmetje nočejo več sejati žita za vojne svrhe. »Corriere della sera« je priobčil pred nekaj dnevi nastopno notico, nastopeno z debelimi črkami: »Razni kmetje mislijo, kakor so silili s strani propagandistov, katere plačujejo sovražniki ali kateri so prežeti idej, slučajnih triumfov sovražnikov: sejati bo mo le še toliko, kolikor potrebujemo za svoje družine, potem smo gotovi. Vlada mora končati vojno, ko ne bo imela več žita za prehrano meščanov in vojakov. Kdor tako misli in govori, ne pomisli, da sta dve poti za konec vojne: ali se odpira dežela avstrijskemu sovražniku, kakor delajo to Rusi, v katerem slučaju vzame kmetu žito lačni zmagovalci sovražnik in kmet je bi moral jesti listje in zelod. Skleniti separatni mir, bi bilo škodljivo, ker v tem slučaju bi Zjednjene države prihodnje leto ne dale Italiji niti enega metrskega stota žita več. Vlada bi bila prisiljena, da bi meščani ne poginili gladi, kmetom odvzeti polovico ali dve tretjini onega žita, katero so hoteli zase pridržati. Zato je za vse slučaje dobro, da se mnogo poseje.«

Italija odklonila zameno vjetnikov. Z vojno-poročevalskega stana: Vedno pripravljena, lajsati trdo usodo vojnih vjetnikov, se je obrnila avstro - ogr-

ska vlada do italijanske in ruske vlade s velikopoteznim predlogom za sporašum glede medsebojne zamene vseh onih vojnih vjetnikov, ki so v vjetništvu že dalje časa. Ta človekoljubni korak avstro - ogrske vlade pa je najprej, proti vsakemu pričakovanju, napadla italijanska časopise, te dni pa je prišlo uradno obvestilo, da je italijanska vlada predlog odklonila. — To dejstvo dovolj označa človekoljubnost Italije.

ITALIJANSKO URADNO POROČILO.

6. oktobra. V dolini Daone so pokusili tekom noči 4. na 5. sovražni oddelki s pomočjo artiljerije z zalednih trdnjav napasti naše pozicije. Bili so zavrnjeni. Na banjski planoti, severno Vipave in na odseku Fajtlega hriba ljudi artiljerijski dvo-boj. Patrulska podjetja južno Podlake so nam dala nekaj vjetnikov.

ANGLEŠKO URADNO POROČILO.

4. oktobra popoldne. Danes zjutraj ob 6. smo zopet na široki fronti vzhodno od Ypresa napadli. Poroča se o zadovoljivih uspehih. Več sovražnikov je bilo že vjetih.

4. oktobra zvečer. Naš napad, izvršen na fronti 8 milj, je imel popoln uspeh. Dosegli smo vse cilje ter zavzeli neko pozicijo velike važnosti. Nad 3000 vjetih je že dospelo na zbirališča. Sedaj smo v posesti glavnega hriba višin do točke 1000 jarcov od Broodseynda. Vzeli smo vasico Polderhoeke, pregnali sovražnika iz številnih pristav južno in vzhodno Polygonvalde, zavzeli Molenakelshoek in Gravenstafel ter dospeli do roba Poelkappella. Naše protirnanje proti končnemu cilju je bilo tudi uspešno. Zavzeli smo vas Ruete in Noordenhoeke ter visoko planoto, ki dominira nad Becelaerom in Broodseyndom, ter imamo sedaj dobre pozicije na grebenu višinskega hriba 5 milj vzhodno od Ypresa. Zavzeli smo večji del Poelkappella; vas in vsi naši ostali cilji so bili pred poldnevom v naši gotovi posesti.

V »Daily Mailu« prinaša Lovat Fraser tole sliko položaja Rusije: V ospredju slike stoji milijoni vojakov brez vsakega vojaškega duha, ki ga je mogoče le polagoma oživeti, v ozadju strah lakote. Prišel je čas, da prenehajo naši državniki in naši listi govoriti sladke besede o ruski revoluciji. Vojna je bila vojna z dvema glavnima frontama. Na eni fronti je sovražnik naenkrat zmagal ne da bi bil izvršil odločen udarec. To je pravi sedanjí pomen ruskega poloma. Naj Nemce na zapadni fronti še tako silno porazimo, ne moremo jih prisiliti, da bi izročili svoja vzhodna zavojevanja. Če pa zadržni zavezniki zopet zavzamejo svoje dele dežel, in če pri tem prisiljeni pripustijo, da si išče Nemčija pod razvalinami zlomljene in razpadle Rusije kompenzacije, bi to ne dalo ene Evrope, za katero se bojujemo. Zato moramo revidirati svoje vojne načrte. Z Rusijo ali brez nje je več kot kdaj stvar zapadnih zaveznikov in Zedinjenih držav, da zlomijo vojaško silo Nemčije, česar do sedaj niso storili.

Petrograd, 6. oktobra. (Koresp. urad.) Glasom brzjavke iz Gomela (provincija) Mohiler se je 8000 tam zbranih vojakov branilo ita na fronto. Skušali so izzvati mir. Kozaki in dragoni so jih obkolili, nakaar so se vojaki udali.

Petrograd, 6. oktobra. (Kor. urad.) Na kavkaški fronti se je posrečilo ruskim izvidnikom na drznem pohodu vjeti poveljnika nemškega letalstva ob črnem morju grofa Mierja.

Petrograd, 5. oktobra. (Kor. urad.) Glavni odsek brodovja je prekril svoje zahteve, izročene mornariškemu ministru, ter zaprosil vlado, da naj smatra konflikt za poravnat ter da naj ne razpusti odseka.

RUSKO URADNO POROČILO.

6. oktobra. Severna fronta. V smeri na Rigo smo z ognjem pušk in artiljerije zavrnili poskuse najhujših sovražnih oddelkov napasti v okolici Skobula, severno od ceste v Pskov in vzhodno od Lemberga. — Zapadna, jugozapadna in romunska fronta. Ogenj pušk, izvidna podvzeta.

4. oktobra. Severna fronta. V smeri na Jakobštad delovanje objestanskih artiljerij. Na ostali fronti ogenj pušk in delovanje izvidnih oddelkov. — Zapadna in jugozapadna fronta. Ogenj pušk. — Romunska fronta. V pokrajini pri Poljani (10 vrt severozapadno od Chotina) je zapustil sovražnik jarko prednjih postojank ter se nekoliko umaknil na pozicij za njega ugodnejše. Na ostali fronti nobenih izprememb. Slaboten artiljerijski ogenj in ogenj pušk.

Razne vojne vesti.

SENZACIONALNE AFERE NA FRANCOSKEM.

V francoski zbornici je bila minoli teden velika senzacija. V zvezi z aretacijo nekoga sumljivega finančnega špekulanta Bole je glavni urednik lista »Action Française« Daudet pisal prezidentu Poincaréju pismo, v katerem je ministra Maloya obdolžil izdajstva. O tem se je vnela zanimiva razprava. Minister Maloy je sam naznanil zbornici, kaka obdolžitve je izrečena proti njemu; ožigosal je obdolžitve za podlo obrekovanje in izjavil, da se ne zadovolji z molčanem o tem pismu. Ministrski predsednik Poincaré je pojasnil, da je v pismu Maloy obdolžen, da izdaja že tri leta Nemčiji vse tajnosti in da je hotel vstopiti v vojni odbor, da bi izdal nemškemu armadnemu vodstvu načrt za napad na Chenin - Des - Dames. — Na zahtevanje zbornice je bilo pismo prečitano. V pismu zahteva Daudet, naj se Maloy izroči vojaškemu sodišču in trdi, da je vse polno dokazov za izdajstvo Maloya in ravnanja javne varnosti Leynaniessa. — Maloy je obširno pojasnil vse dolžitve in Briand, bivši ministrski predsednik in drugi poslanci so resničnost pojasnil potrdili. Po daljši razpravi je ministrski predsednik napovedal najstrožje postopanje proti Daudetu, če tekom 48 ur ne predloži dokazov za njegove trditve, zbornica pa je s 250 proti 3 glasom izrekla vladi in Maloyu zaupanje in dala Maloyu popolno zadoščenje.

Angleški vpoklici.

Curih, 6. oktobra. »Secolo« poroča iz Londona: Zadnji vpoklici angleškega vojnega urada obsegajo trideset milijona mož. Ta odredba kaže, da Anglija ne pričakuje konca vojne še tako kmalu.

Grško vojno ministrstvo.

Preko Rotterdama poročajo: Venizelos, ki je bil do sedaj ministrski predsednik in vojni minister, se je odločil, da odloži portfelj vojnega ministra. Vojno ministrstvo je poudil general Dangliss.

Obredno stanje na Španskem.

Madrid, 5. oktobra. (Kor. urad.) Agence Havas poroča: Ministrski svet je sklenil saradi zadnjih grosekih nemirov razglase obredno stanje na Španskem zopet razveljaviti.

Konsolidacija na Ruskem.

Demokratska konferenca je sklenila s 531 glasovi proti 241 glasovom izvoliti 305 članov za predparlament.

Demisijska kriza Kerenskij velja za končano. Kerenskij ostane predsednik direktorija, dokler se ne sestane ustavodajni zbor.

Petrograd, 5. oktobra. (Kor. urad.) Agentura. Včerajšnji večerniki mislijo, da predparlament, čigar sestava je bila sklenjena v nočni seji demokratske konference, ne bo zakonodajna korporacija. Predparlament bo mogoč, če treba, presojači zunanjo politiko. V predparlamentu, ki bo štel 231 članov, bo 110 zastopnikov mestnih zemstev. Vlada bo morala predparlamentu periodično poročati o položaju dežele.

V zadnji seji demokratske konference je predlagal delegat Dan v imenu minimalistične frakcije socialno - demokratske stranke, da naj se izda oklic na ves svet, ki predvsem konstatira, da je Rusija prisiljena, bojevati se na dve fronti, proti znanjem in notranjemu sovražniku. Oklic pravi nadalje, da je ruska demokracija pred šestimi meseci proglasila potrebnost miru brez aneksij in odškodnin. Takrat je bil vojaški položaj Rusije razmeroma ugoden. Centralne države so skušale z Rusijo skleniti časten mir, Rusija pa je zavrnila misel separatnega miru z nemškim imperijalizmom, ker je upala, da se bodo narodi obeh mogočih skupin dvignili ter prisilili svoje vlade k splošnemu demokratskemu miru. Ta mir pa ni prišel in od takrat se je vojaški položaj Rusije močno poslabšal. Nemci porabljajo desorganizacijo Rusije, vdirajo v deželo ter tako podžigajo vojaško protirevolucijo. Oklic opozarja nato na alarmantne vesti, ki razburjajo ruski narod in v katerih se trdi, da nameravajo mednarodni krogi uresničiti mir na račun Rusije ter hočejo s separatnim mirom končati klanje med kulturnimi narodi. Oklic pravi, da se bo ruska demokracija z vsemi sredstvi uprla preplavljenju domovine s tujimi armadami in da ne bo pripustila, da bi se domovini odtrgale pokrajine ali kršila nje neodvisnost: stvar obrambe revolucionarne Rusije pa je tudi stvar vsake demokracije na svetu. Podtopenje ruske revolucije bi pomnilo mir na račun ene vojujočih se držav in njeno oropanje ter bi postavilo svet pred nove maščevalne grožnje in novo oboroženje. Zato pozdravlja demokratska konferenca misel mednarodne socialistične konference ter pozivlja demokracije vsega sveta, da naj store svoje v prilog mirnim stremljenjem ruske revolucije.

Predsedništvo konference se je posvetovalo o tem oklicu ter je nato podalo to - le izjavo: Demokratska konferenca potrjuje trdno voljo vse ruske demokracije, da se bori za uresničenje miru brez aneksij in odškodnin ter izreka željo, da se izrazi ta volja v manifestu, ki naj se izdela od predstojništva, dopolnjenega z zastopniki vseh konference se udeležujočih strank.

Petrograd, 6. oktobra. (Kor. urad.) Agentura. Prva seja predparlamentarja se vrši danes v dvorani mestne hiše.

Petrograd, 6. oktobra. (Kor. urad.) Člani vlade so se sestali včeraj z zastopniki demokratske konference, moskovskih industrijalcev in stranke kadetov k seji, v kateri so te tri skupine razložile svoje pogoje za ustvaritev koalicijskega kabineta. Seja, ki je trajala do 1/3. zjutraj se nadaljuje danes ob 1/2. popoldne, da izdela besedilo dogovorov, ki veljajo za perfektno. Zatrjuje se, da je prišlo do sporazuma.

Finski senat je izdelal načrt za novi politični sistem na Finskem. Ta sistem bo republikanski s temi temeljnimi načrti: Zakonodajne funkcije vrši deželni zbor. Državno vlado reprezentira predsednik, izvoljen na podlagi splošne volilne pravice na 5 let. Predsednik imenuje ministre, potrjuje od deželnega zbora sklenjene zakone, nastavlja višje uradnike ter ima pravico do pomilostitve. Da se urede razmere med Rusijo in Finsko se bo izvršil dogovor med zakonodajnim korporacijama obeh dežel. Po proglasitvi neodvisnosti bo izvolil deželni zbor svoje zastopnike za mirovno konferenco. Po vojni bo Rusija vzela iz Finske svoje čete ter izročila vse trdnjave, ki jih ima sedaj sasešene.

Veliki knez Nikolaj Nikolajevič, ki je bil do sedaj na svojih posestvih v Kavkaziji, je brez sledu izginil. Vlada ga zamuja išče, domnevajo pa, da je zbežal na Finsko in da se tam skriva.

V več ruskih mestih, tako v Jakaterinslavu, Tambovu in Orelu je prišlo do hudih pogromov proti židom. Član dume Puriškievič, ki je bil svoj čas v zvezi s Kornilovovo afero aretiran, je bil izpuščen, pod pogojem, da Petrograda ne zapusti.

Težave ruske oboroževalne industrije so glasom poročil ruskih listov naravnost nepremotljivo zaradi visokih merzdnih zahtev delavcev. Nekatere tovarne so morale delo že ustaviti.

Rusija in ententa.

Amsterdam, 5. oktobra. (Kor. urad.) »Times« poroča iz Odese: Glasom brzjavke iz Jassyja so storile entente vlade energične korake, da se preprečijo o namerah ruske vlade in revolucionarnega komiteja v Petrogradu in da pridejo na jasno, kako stališče zavzema Rusija napram zveznikom in kaj namerava storiti proti groseki demoralizaciji armade. Zavezniki so pripravljali mnogo števcev za reorganizacijo

etjo in oboroženje ruske armade, toda je pod pogojem, da vlada v bodoče popolna enotnost nastopa med Rusijo in zavezniki.

Ruski veleposlanik v Londonu.

Preko Stockholma poročajo: Bivši ruski poslanik v Beogradu knez Trubeckoj je bil imenovan za londonskega veleposlanika. Trubeckoj si je pridržal čas za premislek.

Politične vesti.

— Narodne meje na slovanskem jugu. Glasilo celjskih Nemcev »Deutsche Wacht« objavlja uvodnik o brošuri »Die nationale Abgrenzung im Süden«, v katerem pravi: Ta spis je poklican, da zbudi v nemških krogih največjo pozornost, ker brez strahu odkriva jugoslovanska stremjenja in podaja takorekoč dokaz, da Jugoslavi streme za uničenjem nemštva na južnem Štajerskem ter na Koroškem, vstevši mesto Celovec do Gosposvetskega polja. »D. W.« citira nato nekatere stavke iz brošure ter zaključuje: Jugoslavi torej zahtevajo, da naj se na mirovni konferenci pod pritiskom entente izsili od habsburške monarhije ustanovitev take jugoslovanske države, ki bi stotisoče (!) avtohtonih nemških meščanov in kmetov oropala njihove domačije. In Jugoslavi se čutijo v tej zahtevi že popolnoma solidarne z našimi sovražniki (!), tako da smatrajo za gotovo, da bi na mirovni konferenci dala ta zahteva izsiliti napram zmagovitim Avstrijcem in Nemcem. »D. W.« nato v potu svojega obraza dokazuje, kako nevarna je jugoslovanska deklaracijska politika državi. Radi verjamemo, da gre morda preko duševnih sil celjskih Nemcev se spušča v stvarno polemiko z navedbami in konkluzijami brošure in da so zato v prvi zadregi posegli po starem priljubljenem sredstvu denunciacije. Zdi se, da sami čutijo, da se d a n e s o življenjskih problemih narodov ne da več polemizirati po starih metodah, temveč, da je treba pobijati dokaze s protidokazi, argumente s protiaargumenti in razkrivati nasprotne kove napake konkluzije. Zato na koncu članka »D. W.« objublja, da se bo »s podrobnostmi« brošure še pečala. Silno smo radovedni. — Isti uvodnik je izšel tudi v »Grazer Tagblattu« z dne 7. oktobra. Tu se je avtor podpisal. Je to načelnik nemškega Volkstrata za Slovensko Štajersko dr. Oton Ambroschitsch (Ambrožič), ki objublja, da bo tudi stvarno odgovoril. Da potrebuje za to časa, mu radi verjamemo.

— Nemški »Nationalverband« za nadaljevanje vojne in proti miru. V nemškem državnem zboru se je začel minoli teden boj proti v s e m š k i m strankam, ki so se zdaj organizirale kot »domovinska stranka« in hočejo nadaljevanje vojne, klanje in uničevanje, dokler se ne doseže »nemški mir«. Tudi pri nas v Avstriji imamo tako stranko. To so na vsak migljaj pangermanske organizacije v Nemčiji pokorni avstrijski nemški nacionalci. Ti nečejo miru, kakor ga predlaga sam grof Czernin, nego hočejo vojno toliko časa, da bodo dosežene aneksije in odškodnine. Kdor hoče mir, mora biti zadovoljen z mirom brez aneksij in brez odškodnin, zakaj da bi sovražniki zdaj ali v doglednem času hoteli skleniti mir, ki bi jih ponižal, ki bi jim vzelo ozemlja in naložil ogromna plačila, na to še misliti ni. Kdor hoče aneksije, mora še leta voditi vojno in kdo vé, če je sploh mogoče vedno številnejše sovražnike kdaj tako premagati, da se bodo morali vdati na milost in nemilost. Zdaj in v doglednem času je mir mogoč le brez aneksij in brez kontribucij. A glej, po tolikih žrtvah, po toliko strašnem trpljenju, spričo takega pomankanja, ki je moramo prenašati, pa se je v Avstriji našla stranka, ki se je paralelno z vsenemškimi hujskači v Nemčiji in najbrže na njih migljaj izrekla proti miru brez aneksij in brez kontribucij in s tem za nadaljevanje vojne. Ta stranka so nemški nacionalci. Njihovi poslanci, združeni v »Nationalverbandu«, so dne 24. septembra sklenili, da odklanjajo d a n e s edino mogoči mir, to je mir brez aneksij in brez kontribucij, in da hočejo nadaljevanje vojne, dokler se nasprotniki ne v d a j o v tak mir, ki bo zajamči vojaško varnost naših meja, naš državni obstanek in svetovno veljavo nemštva. Iz sklepa »Nationalverbanda« je jasno razvidno da ti nemški politiki, ki sede za gorko pečjo in se dobro rede, da ta stranka, med katere pristaši so skoro vsi bogatiji liferantje in veletrudniki, hoče vojno za vsako ceno nadaljevati. Celovski Dobernig je nekemu budimpeštanskemu časnika izrečno priznal, da ne mara miru brez aneksij in odškodnin in poslanec Denk kar trdi, da brez aneksij in odškodnin ni nič. Tako je torej stranka nemškega meščanstva javno posvedočila, da neče miru. Pri profih, ki jih dela z vojno ravno nemško meščanstvo, je to pač umljivo, če tudi pomeni vojna za občnost vsak dan večjo nesrečo. Da so se nemški nacionalci postavili s svojim sklepom v nasprotje z oficijalno avstrijsko politiko in z grofom Czerninom, temu se pa tudi nič ne čudimo. Ta stranka, ki vedno glumi »avstrijsko državno stranko«, poslušaj samo migljaje iz Berlina.

— Program slovanskih strank ščit proti zatiranju narodov. V nekem razgovoru s sotrudnikom madžarskega lista »Pesti Naplo«, je poslanec Klofač označil sedanjí program slovanskih strank tako - le: Ako ima biti sedanja vojna zares zadnja in ako ima trajen mir osredotočiti Evropo, potem mora gospodujoci ideja novega časa, narodni princip, v čegar znamenju sta se uje-

dinili Nemčija in Italija, zmagati tako, da ne bo več zatiranih narodov. To načelo so vrgli Slovani na tehtnico kot težak meč. To načelo je danes zahteva novega časa; priznava jo enajvečji državniki sveta. V Avstriji ni še prišel na vlado nov človek, ki bi bil zadovoljen z duhom novega časa. Vse to so stari ljudje, prežeti do kosti s starim sistemom in stariimi političnimi metodami, ter so v svoji duši naklonjeni načelu nemške hegemonije v Avstriji. Ti pekušajo potolažiti sedanjo krizo s staro politično taktiko avstrijskih vlad. Dajati hočejo koncesije poedincem, ali celoti ne. Podkupiti to ali ono slovansko narodnost, da se na ta način daje mnogo manj, nego se mora dati, in se vendar ohrani nemška hegemonija, ki je danes omajena, da bi se — rešena — s časom zopet ojačila. In tu se najbolje pokazuje dvorezna politika današnje avstrijske vlade. Medtem, ko se na eni strani obljublja dalekosežne koncesije, si železniški minister prizadeva, da razširja nemški jezik na železnicah.

— Naseljevanje na Spodnjem Štajerskem. Poslanec dr. Verstovšek je v poslanski zbornici podal vlezanimivo interpelacijo, v kateri je razkril, da ima vlada namen, z naseljevanjem nemških Galicianov pospeševati germanizacijo na Spodnjem Štajerskem. Poslanec dr. Verstovšek je v interpelaciji priobčil pismo, ki je je pisal župnik dr. Teodor Zöckler v Dolini - Broczkow svojim župljanom na Spodnjem Štajerskem. V njem poroča, da pošilja vlada žide v nemške kraje in jih jemlje celo s slovenskega ozemlja, nemške Galiciane pa skuša pridobiti, da bi se stalno naselili na Spodnjem Štajerskem in pomagali germanizirati izključno od Slovencev naseljene kraje.

— Hrvatski državniki za združenje Dalmacije s Hrvatsko. Budimpeštanska revija »Orient Lloyd« objavlja izjave ministra za Hrvatsko Unkelhäuserja, bana Mihalovića in bivšega bana ter ministra grofa Pejačevića o združenju Dalmacije s Hrvatsko. Minister Unkelhäuser je dejal: Izjave ministrskega predsednika Wekerleja (o združenju Dalmacije s Hrvatsko) so napravile v vsej Hrvatski in Slavoniji kar najbolj svačan utis, ker dokazujejo, da ministrski predsednik namerava končno rešiti hrvatsko vprašanje. (Ogrski ministrski predsed. namerava rešiti!) Minister Unkelhäuser se Wekerlejeve izjave zelo veseli ter smatra, da med Ogrsko in Hrvatsko danes ni nobenega vprašanja, ki bi moglo ovirati dobre odnose; tudi politični položaj da je v splošnem zadovoljiv. — Ban pl. Mihalović: Wekerlejeva obljuba, da bo ministrski predsednik skrbel za to, da se Dalmacija zopet pridruži Hrvatski (kar je v ostalem isti gospod Wekerle v svojem znanem intervjuu že preklical, ko je svojo obljubo napravil odvisno od stališča Avstrije, op. ur.) bo izzvala med prebivalstvom največje zadovoljstvo. (Dosedaj še nismo prav nič opazili. Op. ur.) Želja po združitvi napolnjuje ne le Hrvatsko, temveč tudi Dalmacijo, zahteva ne temelji le na pozitivnih državnih zakonih, temveč tudi na narodni pripadnosti. Grof Pejačević je bil kot neaktiven državnik nekoliko bolj korajžen ter je poudarjal željo vsega naroda, da se »vse ene zemlje, v katerih prebivajo narodi, ki so z nami identični po poreklu in jeziku, ki so bili enkrat v zajednici z nami in katere je sedaj monarhija zopet pridobila, da bi se vsi ti narodi mogli zopet združiti z nami.« Grof Pejačević misli predvsem na Bosno in Hercegovino, njegove besede pa pripuščajo tudi dalekosežnejšo razlago. — Tako hrvatski državniki. Ali se bo sedaj dvignil vitez Seidler, da podobno zarohni nad nje, kakor je zarohel Wekerle na avstrijske politike, ki »razkosavajo« Ogrsko?

— Iz srečne Dalmacije. »Hrvatska Država« poroča iz Šibenika: Tiskarna dr. Krstija, dr. Dinkovića in tovarišev je bila oblastveno rekvirirana. Materijal je bil brez vednosti lastnikov prodan za svinec, ko so se lastniki nahajali v zaporih ali so bili internirani ali konfinirani. Odveč bi bilo razlagati, kako veliko materialno škodo so utrpeli. Sicer pa je tako postopanje mogoče samo v Dalmaciji.

— Sodbe o govoru grofa Czernina. Ententno časopise se obširno bavi z budimpeštanskim govorom grofa Czernina. »Journal des Débats« poudarja, da Avstro - Ogrska še ni povedala svojih vojnih ciljev. »Petit Parisien« pravi: Czernin se naj najprej porazume s pangermanisti in naj nikdar ne misli, da mu pojde ententa v past, s katero hoče entento razdvojiti. V »Home enchainé« piše Clémenceau ironično o Czerninovih prizadevanjih in pravi, da je Czernin pozabil povedati glavno stvar, namreč pot do cilja. Dalje piše v »Petit Parisien«, da je Czerninov govor dokaz, kako je Avstro - Ogrska od vojne utrujena; pravi pa, da je odločilno vprašanje, če priznava Avstro - Ogrska pravice narodov po Wilsonovih načelih, a dokler grof Czernin o tem molči, so njegove izjave le pasti. »La France« piše: Zapomnimo si iz govora grofa Czernina le željo Avstro - Ogrske, priti hitro do miru in uživati svobodo na morju, ki nam daje v sedanji vojni koristi, proti katerim niso koristni, ki jih jh dosegle centralne države, nič vredne. — »Temps« se bavi obširno z govorom grofa Czernina in ga poskuša zavrniti. List pravi, da je Avstro - Ogrska prijazna miru, ker je priprčana, da se ji bo prizaneslo. Naziranje grofa Czernina pači preteklost in sedanjost. Če poudarja grof Czernin življenjsko silo Avstro - Ogrske ne sme pozabiti, da je oropana

vojaške in politične neodvisnosti in se bliža finančni katastrofi. — London-ska »Times« piše: Vsi radi vidimo, da se bližata razoroženje in razsodišče. A so še druge stvari, o katerih se zdi, da grof Czernin nima nobenega pojma; to so obnovitev, povrnitev škode in garancije, katere se vedno obsegajo minimalni pogoji alijarancov. Mi se povsje strinjamo s Churchillom, ki pravi, da je zdaj še prezgodaj, govoriti o miru. — »Morning Post« pravi: Ni dvoma, da bi bila Avstro-Ogrska jako vesela, če bi mogla pod pogoji, ki jih je povedal grof Czernin, skleniti mir. Ali take garancije nam more dati grof Czernin, da se bo Avstro-Ogrska, ki je bila doslej vedno neverna, v bodoče držala kakih dogovorov.

— **Preganjan človekoljub.** Monakovski vseučiliški profesor dr. Förster je postal tekoni sedanje vojne jako smen. V strašni boji, ki je razvel najhujše strasti, je posegel pomirjevalno in svaril svoje nemške rojake pred posledicami, ki jih mora za nemštvo in za ves svet imeti neizmerno škruvanje od naroda do naroda. Försterjevo visokotetično stališče pa ravno med Nemci ni našlo dosti odmeva, nego so najbolj podivjani nemško-nacionalni krogi začeli proti njemu strastno gonjo. Že jeseni leta 1916, je vsled tega moral iti »na dopust«, a ko je letos zopet navo-vedal svoja predavanja, se je gonja vnela novič. Predavanja so preključena in bo te dni odloženo, če ostane Förster sploh profesor. Če ga prepode, bo to v krogih entente pač dalo izdaten nov dokaz zoper nemštvo. Pripominjamo, da dr. Förster ni kak tak tucat - profesor, kakor jih je vse polno na nemških vseučiliščih in ki jim je zmaševanje debelih knjig navadna kupčija, nego eden največjih modroslovcev in pedagogov, kar jih imajo danes Nemci.

— **Zanimiva vprašanja na socialističnem kongresu v Bordeauxu.** Iz Zeneve poročajo: Socialistični kongres v Bordeauxu se ima pečati z afero Monierjevo in z Bolo pa, gotovo dve zanimivi vprašanja, posebnega pomena pa bo vprašanje, ali sme kaka ententa država posoditi drugi vojaštvo in svrhu pobijanja socialističnega gibanja. Po napovedi te razprave se more soditi, da je istina, da so Angleži in Francozi poslali v Italijo vojaštvo, ki naj vduši vsako mirovno gibanje.

Šestdesetletnica Ive Vojnovića

9. oktobra 1917.

Dubrovčanin po rodu in krvi, potomec plemiške rodbine, ki je dala Dubrovniku in Hrvatski odličnih, vplivnih trgovcev, diplomatov, znanstvenikov in — njega, pesnika. Od očeta je podedoval idealni poet, samozavest aristokratskih dedov, slavnih v svobodni republiki, ki jo je uničil šele Napoleon (1806.). Še kot gimnazijec je pesnil italijanske sonete in komedije za gledališče svojih — lutk. Že dečka je gledališče zanimalo najzveje, vseeno, da li je to drama, opera ali balet. Ker je znal več tujih jezikov, je naglo in temeljito proučil stru-je velikih literatur in se izobrazil v vsestransko. Francoskega duha in okusa so njegova prva dela. »Perom i olov-kom«, komedija »Psyche«, v »Hrvatski Matici« izdani roman »Ksanta« in mno-gi feljtoni po raznih hrvatskih listih. Po vzoru svojih prednikov se je posvetil državni službi, toda Pegaz v galeji se ne počuti nikjer dobro. Zato se je po-slej vdal vse svobodni republiki umetnosti. Vrnivši se v rodno mesto, je našel kot poet svojo pot. Stresel je s sebe vse tujce, nenarodno, neiskreno, se uto-pil v narodno dušo, se očistil in prepo-rdil v večni krasoti jezika hrvat. srbskih narodnih pesmi ter v spominih na slavno republikansko prošlost Dubrov-nikovo. Leta 1895. je izšla v »Hrvatski Matici« njegova drama »Ekvinocij«, ki je takoj dokazala vsemu slovanskemu jugu, da je izreden dramski pesnik. Leta 1902. je izdala »Hrv. Matica« Voj-novićevo »Dubrovačko trilogijo«, ki je dvignila njegov ugled na višek. Kritika zatrjuje, da spada »Dubrovačka trilogi-ja« med prva dela nove evropske lite-rature ter da sta Mažuranićeva »Smrt Smailage Čengija« ter »Dubrovačka trilogija« najmočnejši deli hrvatskega duha od preporoda do danes. »Psyche«, »Ekvinocij« in »Dubrovačko trilogijo« igrajo poleg zagrebeškega vsa večja slo-vanska gledališča, posebno vzorno pa praško »Narodni divadlo« in gledališče Juliusza Slowackega v Krakovem. Slo-venско gledališče je pred par leti vpri-vozilo »Psyche« in »Ekvinocij«. Za tri-logijo ni imelo niti dekoracij, niti kos-timov, niti dovolj protagonistov. Leta 1905. je izšla Vojnovićeva »Smrt majke Jugovića«, drama iz srbske zgodovine, ki pripoveduje poraz carja Lazarja in pogin hrabrih bratov Jugovićeve na Ko-sovem polju. Tudi ta drama je pesniški biser. Na slovenski jezik jo je prevzel profesor Josip Westar; žal, da je bila vpriporitev doslej nemožna iz istih vzrokov kakor smo jih navedli za tri-logijo. Z nedostatnimi sredstvi bi bili do-segli karikature. Leta 1911. je izdal Voj-novič moderno dramo »Ospodja sa snecokretom«, ki se ji godi dejanje v Benetkah; senačno dejanje duhovite igre je doseglo tudi senačen uspeh. Ti-komna pred vojno je izročil zagrebeš-ku kazalištu dramo »Imperatrix«, ki ji je dala idejo usoda rajne cesarice Eliza-

bete. Nekaj let je bil Vojnović drama-tur kr. hrvat. zemal. kazališta, toda intendant pl. Tresčec mu je dajal vedno iznova dopuste, da je utegnil svobodno živeti ob Adriji in v Benetkah — svo-bodni poeti. Vojnovićeva »Smrt majke Jugovića« je našla zlasti globokega razumevanja v Belem gradu; obsuli so ga zato Srbi z vsemi častmi. Prav to pa mu je pričetkom vojne leta 1914. iz-zvalo strašno nesrečo: V Dubrovniku so ga aretirali, vlačili po jeth, ga upo-rabljali kot vojnega talca i. dr. V ječi je pesnik na enem očesu oslepel. Zdal ži-votari v bolnišnici zagrebskih usmi-ljenk. Te dni smo čitali, da namerava izdati nov književniško - umetniški zbornik. Hrvate, Srbi in Slovenci po-časte velikega pesnika za 60letnico s skupnim narodnim darom. Slava genijul!

Šin Jon.

Ortica iz Albanije.

Službeno povelje me je napotilo za šest tednov v Šin Jon. Silil sem že od to-varšev, ki so prej tam bivali, da je Šin Jon prijazen, zdrav kraj z velikim samosta-nom, toda povelje mi ga nihče ni opisal. Prav radoveden sem bil torej, kako izgleda tak albanški samostan.

Vročega jutra v mesecu juliju sem od-jedil od bataljona ter dospel tretji dan popoldne ob alini vročini 68° C v Elbasan. Potovanje — ob krasnem Ohridskem jeze-ru, čez pogorje Čafa Sane, po divni, ozko zasekanj, našemu Vintgarju alinili dolini rečice Zangalica, prehod v velikanski dolini reke Skumbi, obrobjeno s skalnatim go-rovjem nad 2000 metrov, po strmoglav, v skalo zasekani poti, nad brezni, tisoč me-trov globokimi, prelaz čez Skumbi po sta-rem, turškem, 1916 od Srbov razstreljenem mostu Hadži Bekjara — bilo je za oko ne-predelno uživanje. Seveda je bila pot na-porna.

V Elbasanu sem prenočil in drugo ju-tro odjedil proti Šin Jonu. Rekli so mi, da je dobre pol ure od tja. Pa šele čez eno uro, ko sem bil že tik cilja, sem zagledal pred seboj, vzhajavši na strm brežič, odprto dolino in na nje zahodni strani veliko po-slopje samostana Šin Jonskega. Pogled je bil krasen, romantičen. Samostan stoji afe-ri oljnega gozda na dezanem bregu rečice Kuša, ki se par kilometrov južno izliva v Skumbi. Bregovi Kuše so okrašeni ponajveč z javorom, amokvami in orehi, po katerih se vzpenja domača trta, polna najslajšega grozdja. Po polju raste koruza, veliko ču-bule, paprike, paradiznikov in fini albanški tobak. Ker Kuša poleti večkrat poplavlja, napajajo Albanci polje po vodnih kanalih iz bližnjega goranskega vrela. Vobče je vegetacija, do koder segajo kanali, buj-na, subtropska. Posebno tobak doseže vis-očino nad moža. Kolikrat se spominam na pu-šače - jadrnike, ki sem jih videl v Ljubljani čakati pred raznimi trafikami na tisto bore tobaka! Pa tudi nam tukaj so se glede to-baka obsele košarice precej višje. Kar smo lani še septembra plačevali po dva-najet kron okoli najfinišne vrste, stane lo-tos štirideset do pedeset kron kilogram. Pa še težko ga je dobiti, ker so se tudi Al-banci izvrtno naučili — navijanja cen.

Šin Jon (Sveti Jovan) ima ime po svetniku Sv. Jovanu Vladimiru Elbasan-skem, čigar kosti so shranjene v veliki, iz kamena na srovo zidani cerkvi. Okolo cerkve je grobje s spomeniki bogatih Elba-sancev; južno cerkve stoji veliko, dvonad-stropno samostansko poslopje s prostorni-mi, visokimi sobami, kakor jih dajo v Al-baniji prav gotovo nikjer ne vidimo. Na-vpični zidovi iz kamena, streha iz žleba-kov, druge je pa po turški navadi vse loe-no. Sploh je vse to veliko poslopje zgra-je no navzile vsej prostornosti tako neprakti-čno, da se da skalepati le dvoje: Ali ga je zidal, kakor bi po slogu lahko sodili, pre-meni laški podjetnik ali pa kak albanški ar-hitekt - amater, ki ga pri nas zovemo mo-stra Skazo. To poslopje je na novo zgra-je no komaj pred petnajsetimi leti in izgleda v svoji romantični okolici nad vse impozant-no. — Samostan spajajo s cerkvijo dolga postranska poslopja, ki služijo v pritišlju kot stajo, gornji deli pa za stanovanja el-basanskim letoviščarjem. Vse te zgradbe skupaj tvorijo velik dvor, sredi katerega izvira vrela, ki pada v velik kamenit basin. Močan, visok zid obdaja stavbo in dvor. — K samostanu sodi tudi precej polja, ki ga osoedje obdružuje za polovico prideika. Oskrbnik vsemu je stari popa Anastaz, a lastnik rodovina albansega Grka bo-gataša Anastazija Novejla.

Zgodovino samostana šinjonkega sem zvedel deloma od pape Anastaza, največ pa iz starega arhekega kolektarja, ki doslovno piše sledeče:

Srpski knez Jovan Vladimir je gospo-doval Zeti ozemlje današnje Bosne, Herce-govine, južne Dalmacije, Črne gore) kon-cem 10. in začetkom 11. stoletja. Samuilo, slovenski car, hotel zediniti vsa srbska ple-mena v eno državo, napade Vladimira, ga porazi na brdu Obliku kraj Skadra in pove-de v robstvo. Potujoč kot ujetnik v Preseo, stotico Samuilo, se zaoblubi Vladimir Sv. Ivanu Krstniku, da seveda cerkev na vodi Bigori kraj Radine, ako se reši ro-bstva. Politiški odnosi so nanesli, da se Samuilo pomiri z Vladimirom ter mu da-hor Kosaro za ženo. Vladimir izpolni obljubo in seveda manastir Bigorek, a v spomin premirja in prijateljstva s Samuilo m zgra-di manastir Šin Jon — Sv. Jovan, blizu El-basana.

Knez Vladimir se je z modro upravo, dobrimi deli in pobožnostjo toliko priljubil, da je postal najčistanejša in najpopulernej-ša oseba v Samuiloovi carovini. Na cer-knem dvoru v Presei ga niso smatrali za zeta, ampak za sina Samuilovega. V mar-cu-kateri priliki je ubil storo go obsoed, ki jih je Samuilo izrekel nad svojimi velikaši. Skratka, bil je nekak dobi duh Samuilo-ve uprave. — Po smrti Samuila in po zavrat-nem umoru njegovega sina Gavrilja Roman-a je stopil na prestol Samuiloov sinovec Jovan Vladislav. Ta se je silno bal velikega vpliva Vladimirovega in njegove žene Kosare ter zato sklenil, da ju odstrani. Odpravil jima poslanca z obilnimi darovi v Skadar ter ju povabi v Preseo kot gosta. Kosara ni hote-la iti, ker se je bala svojega krveložnega stričevca, ali Vladimir ji je prigovarjal, češ, da kakor ona dva nieta stotila nika-mur ničesar žalega, tako se tudi njima ni bati nezd. — Spomnila leta 1015 eta polja Vladimir in Kosara k Jovanu Vladislavu v goste in obenem obiskat grobove svojih ro-diteljev ter brata Gavrilja. Prišla eta v Preseo dne 21. maja. Jovan Vladislav je

pridekluje pred mostom z velikimi sveča-nostmi in največje ljubozljivostjo. Pridešli v Preseo, so podo knez Vladimir najprej v cerkev Sv. Konstantina pomolili se Bogu. Pri odhodu iz cerkve pa ga ubijajo baš med cerkvenimi vrati ljudje Jovana Vladislava. Tako je prenehalo biti plemenito orea kne-za Vladimira.

Grško — istočna cerkev je proglašila Vladimira za svetnika in shranila njegove kosti v manastiru Šin Jonu, ki ga je sam sezidal. Tam počivajo še danes. Nazvali so ga: Sv. Jovan Vladimir Mirotočac, a slikajo ga z odeskano glavo v roki. — Toliko ar-biski kolektar.

Papa Anastaz pripoveduje, da so bili ostanke Vladimirovi že večkrat v nevarno-sti, da jih ukradejo.

Nekoč so jih Lahi ali Francozi siloma odnesli, toda ne daleč. Vsaka mla, ki so nanjo kosti naložili, je takoj poginila. Takš-je šlo dvanaest mul, a kosti so ostale. Ta dogodil je nastikan na rakvi, v kateri so shranjene kosti. Tudi pripisujejo kostem zdravilno moč. Neki sorodnik pape Anastaza je bil v škodri bolan, da se niti maki-niti ni mogel. 8 tozavo so ga privedli v Šin Jon, ga pustili dotakniti se kosti Vladimi-rovih in — mož je čez nekaj časa ozdra-vil.

Šin Jon je znamenita božja pot. Vse-ko leto dne 22. maja in 29. avgusta se zbi-rajo neštevilni pravoslavni romarji iz vse Albanije, da, celo iz Ohride in Pribeje pri-hajajo ljudje. A spominu Vladimirovem se klanjajo ravnokar Arnavti kakor pravo-slavni. F. G.

Uredba prodaje blaga, oblek in perila.

V zmislu ministrske naredbe z dne 21. septembra 1917 št. drž. zak. 383, je od dne 25. septembra prepovedana vsaka prodaja na konsumenta sledečih vrst blaga:

- 1.) blago brez ozira na material za napravo oblek in perila;
- 2.) moške, ženske in otročje obleke, perilo vseh vrst in spodnje obleke, da-lje robci in nogavice;
- 3.) stare, še porabne obleke.

Konsument je vsak, ki blago ali obleko za svojo potrebo rabi in obrabi.

Konsumentu se sme prodajati blago sa-mo proti prejemnicam in samo ona mno-žina, ki bo na teh označena.

Sme se pa prodajati na osebe (fir-me), ki blago obrtoma dalje prodajajo ali pridelajo (torej le trgovcem in toza-devnim obrtnikom), toda samo proti pis-menemu fakturiranju.

Trgovci si mora prepis vsake fak-ture obdržati in ga priložiti v blagovno knjigo, kjerse mora vsako prodano blago vpisati.

Pri pošiljavi blaga po pošti, želez-nici ali drugače, se morajo oddajna po-trdila spraviti in kontrolnim organom na zahtevo pokazati.

Prodaja blaga na trgovce v ozem-lje, kjer ne velja navedena naredba, je mogoča le po dovoljenju deželne vlade, katero si mora prodajalec sam oskrbeti.

Dosedanje odredbe glede raznih zapor blaga ostanejo i nadalje v veljavi.

Pri obrtni predelavi blaga za obleko ali perilo se je držati mer, določenih po poslovalnici.

Kdor navedeno blago izdeluje, pro-daja ali predelava, mora od dneva vel-javnosti gorenje naredbe voditi poseb-no blagovno knjigo s tekočo numerirani-mi stranmi, iz katere mora biti raz-vidno početkoma meseca stanje zaloge po množini in vrsti, prirastek tekom meseca, nakupni vir in stanje konec me-seca.

Pri prodaji blaga na nekonsumenta se mora vpisati tudi ime in naslov kup-ca, eventualno navesti tudi prodajno do-voljenje.

Vsak trgovec mora kontrolnim or-ganom ali odposlancem političnih obla-sti dovoliti vstop v obratne prostore, vpogled v kupčijske zapiske in dokazila in na zahtevo poročati o stanju zaloge.

Vsak prestopke se kaznuje do 20.000 K ali 6 mesecev zapora.

To so kratka navodila za trgovce, žeteli pa je, da si vsak v svoje dobro seznanj z vsemi tozadevnimi določbami.

Prosto ostane razno fino blago (ži-da, žamet, čipke itd., klobuki, kape, raz-ni pasovi itd.), katerih se tu ne more na-vesti, a so zaznamovani v ministrski naredbi z dne 21. septembra 1917, št. 384.

Vodstvo deželne poslovalnice za pre-skrbo prebivalstva za blago, obleke in perilo za Kranjsko.

Predsednik: ces. svetnik arht. Ivan Mathian m. p.

Dnevne vesti.

— **Vojna odlikovanja.** Njegova c. in kr. visokost nadvojvoda Evgen je po-delil polkovniku Avgustu Klein-schrodtu pl. Frankheim, poveljniku etapne postaje v Ljubljani, za posebno zaslužno delovanje v interesu prosto-vojnne sanitetne oskrbe Marjanski križ nemškega viteškega reda. Nadporočnik Branko vitez Pogačnik, bos-herc. p. št. 4, je odlikovan drugič z Najviš-jim poveljnim priznanjem in podelitvijo mečev. Višjemu štabnemu zdravniku 2. razreda dr. Jurju Davidu 27. inf. p., prej v Ljubljani, je bilo izrečeno Naj-višje poveljno priznanje.

— **Gradba železnice Knin - Priba-dič.** Od dobro poudene se nam piše: V sobotni številki »Slov. Naroda« vlači nek dopisnik v javnost na silno neote-nan in nepoklican mla vprašanje, je-li

bo podjetništvo te železniške gradbe zaslužio ali zgubilo. Kot politično vest (1) poroča, da je baje v tej zadevi interveniral pri različnih ministrih kranjski deželni glavar v prid podjetniški tvrdki L. Ampak dopisnik niti tega ne ve, da železnice Knin - Pribudič ne gradi tvrdka L., temveč podjetniška skupina, obstoječa na eni strani iz zna-ne napredne češke tvrdke S. in sloven-ske tvrdke L., ter treh uglednih dalmatinskih inženirjev na drugi strani. Fi-nancira pa to skupno podjetje slovenski denarni zavod, s katerim nima kranjski deželni glavar niti najmanjšega stika, ne pa oni zavod, na katerega namiguje dopisnik. Spričo tej nad vse temeljiti neinformiranosti dopisnika je pač le na-ravno, da so tudi vse ostale njegove kombinacije popolnoma brez stvarne podlage. Res je le toliko, da se pravkar vrše med vlado in podjetništvom poga-ljanja, ki naj preprečijo, da bi zadnje tr-pelo škodo, katero so povzročile edino le vojne razmere. In če je v tem zmislu interveniral tudi kranjski deželni gla-var, je to le pohvaliti ne pa grajati. Dolžnost vsakega jugoslovanskega poli-tika je pač zlasti v današnjih časih, da v takem slučaju brani pravični interes vsakega jugoslovanskega podjetništva — ma koje viere bilo. Čast bogu, da smo tako daleč. V javnost pa take stva-ri gotovo ne sodijo, dokler tega ne smatrajo potrebnim v to poklicani. To naj si blagovolji zapomniti sobotni do-pisnik.

— **Učiteljska imenovanja.** Nasprotja med slovenskimi strankami so se v ob-če ublažila. To ni v korist le narodni stvari, nego tudi cerkvi. A vzlic temu še ni spoznanje o naravnih konsekven-cah takega splošnega zblizanja prodrla v — deželni šolski svet. Ta je v septembrski seji stalno namestil v Ljubljani osem učiteljc na dekliški šoli pri Sv. Jakobu, tri pa na nemški šoli. Deželni šolski svet je imenoval s me-zagrizene Slomškariče in se ni oziral ne na kvalifikacijo, ne na zmožnosti, ne na starost, še manj pa na terno-predlog mestnega šolskega sveta. Ta imenova-nja so tudi v kvar šolskemu pouku. Na ljubljanskih osemrazrednih ljudskih šo-lah je vpeljan v višjih razredih strokov-ni pouk tako da vsaj malo odpravi ne-dostatke pomanjkanja meščanskih šol. A glej! Dasi so bile med prosilkami za rečena mesta tudi tri dobro kvalificirane izborne učne moči, usposobljene za meščanske šole, ki pa niso članice Slomškove Zveze, niso našle nobene mi-losti pri večini deželne šolskega sveta. Ta večina je tudi v tem slučaju po-stopala popolnoma strankarsko. Sploh je pa značilno, da ni bila imenovana ne ena učna moč, ki jo je predlagal mestni šolski svet za Ljubljano, odkar je ljub-ljansko šolsko nadzorstvo v rokah ne-večšega nadzornika Lavtizarja, da za-vrže deželni šolski svet sploh vsak sklep in vsak predlog mestnega šolske-ga sveta.

— **Šestdesetletnica svojega rojstva** praznuje dne 16. oktobra predsednik Zaveze avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva, učitelj na I. mestni deški ljudski šoli v Ljubljani gospod Luka Jelenc. Jubilar je učitelj od leta 1882. v Ljubljani pa službuje od leta 1899. Predsednik Zveze avstrijskih jugoslo-vanskih učiteljskih društev je g. Jelenc od leta 1895. »Učiteljski Tovariš« je na-rodnemu, učiteljskemu in organizato-ričnemu delu g. Jelenca posvetil obšir-nen članek, v katerem pravi, da je jub-ljarjevo delo v šoli in zunaj šole vzgled in vzor šolskega in izvenšolskega dela naprednega slovenskega učiteljstva. Tej čestitki in temu priznanju se pridružuje-mo tudi mi, želeč gosp. jubilarju: na mnoga leta!

— **Za rednega profesorja slovanske filologije** na graški univerzi je imenoval cesar izrednega prof. dr. Rajka Nachtigalla.

— **V IV. razred državnih uradnikov** je povšah dvorni svetnik v justičnem ministru dr. Janko Babnik.

— **Promocija.** Na vseučilišču v Gradcu je bil v soboto promoviran za doktorja medicine gosp. Leon Trau-ner, sin višjega sodnega svetnika v Ljub-ljani g. dr. Traunerja. Čestitamo.

— **Iz ruskega vjetništva** se je zglasi-l večeraj in sicer iz Kijeva geometer Franc Zupančič, nadporočnik pri nekem strelskem polku. Piše, da je zdrav. Vjet je bil v bojih na romunski fronti ter so ga od 9. avgusta sem po-grešali. Govorilo se je, da je padel.

— **Davčni kazenski okraj.** Izšla je naredba finančnega ministrstva o na-pravi davčnih kazenskih okrajev in do-ložbi za izvedbo kazenskih preiskav kakor tudi za kazenske razsode pokli-canih davčnih oblasti. Na Kranjskem so te-le: davčni kazenski okraj v Ljubljani: davčna administracija v Ljubljani, ob-moče davčne administracije v Ljubljani in vsa okrajna glavarstva.

— **»Domovina.«** Občni zbor dijaškega podpornega društva »Domovine« se vrši v nedeljo 14. oktobra ob 11. uri do-poldne v mestni posvetovalnici.

— **Informacije v gospodarskih za-davah z orijentalnimi deželami.** Trgovci in obrtniki, ki potrebujejo v zadevah glede orijenta pojasnila, dobe v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljub-ljani zaupno ustmena navodila.

— **Umrla je v Ljubljani** na Karlov-ski cesti št. 16 gospodična Ani Cigler v starosti 20 let. Naj mirno počiva.

Davčni urad Vranjako se je preselil s 1. oktobrom v Celje oziroma je njegove agende prevzela celjska davkarja.

Vesled pomanjkanja premoga bo mora-la graška pilnarna koncem prihodnjega tedna ustaviti obrat, ako se razmere med tem ne splošajo.

Pilnarna v Eggenbergu pri Gradcu je morala danes ponovno ustaviti obrat. Ista usoda grozi graški mestni pilnarni. Vsak pomanjkanje premoga.

Izgubila se je na poti od hotela »Unk-on« v Sodno ulico temno - rujava boa s glavjo podloženo z rujavo sviljo. Oddati proti dobri nagradi Sodna ulica št. 1. »Fenix«.

Zgubila se je rdeča pletena površna otroška jopica na potu ob vili »Kredarica« v gozdu. Najdilec se prosi, da odda jopico policiji.

Zgubljen je bil od pošte do Mathiana kolektar z večjo denarno svoto. Pošteni naj-dilec naj ga odda proti nagradi v trgovini Boc, Štebenburgova ulica 6.

Damski dežnik je bil v soboto zame-njan v kinu »Ideal«. Dotična dama je na-prošena, naj dežnik vrne.

Aprovizacija.

† **Krompir.** Stranke V. okraja prej-mejo na nova nakazila krompir v skla-dišču pri Mühleinsnu na Dunajski cesti v torek, dne 9. oktobra. Dopoldne ob 8, do 9. št. 1—200, od 9. do 10. št. 201 do 400, od 10. do 11. št. 401—600. Popol-dne od 2. do 3. št. 601—800, od 3. do 4. št. 801—1000, od 4. do 5. št. 1001 do konca. Vsaka oseba dobi 3 kg. kilogram stane 30 vinarjev.

† **Zelje.** Stranke z rdečimi izkazni-cami brez A št. 1—600 prejmejo kisel zelje v cerkvi Sv. Jožefa v torek, dne 9. oktobra dopoldne. Od 8. do 9. št. 1 do 200, od 9. do 10. št. 201—400, od 10. do 11. št. 401—600. Vsaka oseba dobi 1 kg zelja, vzame ga pa tudi lahko manj. Kilogram stane 80 vin.

† **Špeh za četrti okraj.** Nekaj strank četrttega okraja ni dobilo v ponedeljek, dne 9. oktobra špeha, ker je izostala od-da-ja prašičev. Vsem tem strankam pra-vočasno naznamimo, kdaj pridejo na vrsto.

† **Sadje na rumene izkaznice C št. 2201 do konca.** Stranke z izkaznicami C št. 2201 do konca prejmejo sadje na dvorišču šole na Ledini v torek, dne 9. oktobra popoldne od 2. do 4. št. 2201 do 2300, od 4. do 5. št. 2301—2400, od 5. do 6. št. 2401 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 40 vin.

† **Sadje na rdeče in rumene izkaz-nice A.** Stranke z rdečimi in rumenimi izkaznicami s črko A prejmejo sadje na dvorišču šole na Ledini v torek, dne 9. oktobra popoldne. Od 1/4. do 4. pridejo na vrsto vse stranke z rumenimi izkaz-nicami A, od 4. do 5. stranke z rdečimi izkaznicami A št. 1—100, od 5. do 6. stranke z rdečimi izkaznicami A št. 101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilo-gram stane 40 vin.

† **Meso na rumene izkaznice B.** Mestna aprovizacija bo delila v torek, dne 9. oktobra v cerkvi Sv. Jožefa med stranke z rumenimi izkaznicami B me-so po nižnji ceni. Na vrsto pridejo: Od 1/2. do 2. št. 1—200, od 2. do 3. št. 201—400, od 3. do 4. št. 401—600, od 4. do 5. št. 601—800, od 5. do 6. št. 801—1000, od 6. do 7. št. 1001—1200, od 7. do 8. št. 1201—1400, od 8. do 9. št. 1401—1600, od 9. do 10. št. 1601—1800, od 10. do 11. št. 1801—2000, od 11. do 12. št. 2001—2200, od 12. do 13. št. 2201—2400, od 13. do 14. št. 2401—2600, od 14. do 15. št. 2601—2800, od 15. do 16. št. 2801—3000, od 16. do 17. št. 3001—3200, od 17. do 18. št. 3201—3400, od 18. do 19. št. 3401—3600, od 19. do 20. št. 3601—3800, od 20. do 21. št. 3801—4000, od 21. do 22. št. 4001—4200, od 22. do 23. št. 4201—4400, od 23. do 24. št. 4401—4600, od 24. do 25. št. 4601—4800, od 25. do 26. št. 4801—5000, od 26. do 27. št. 5001—5200, od 27. do 28. št. 5201—5400, od 28. do 29. št. 5401—5600, od 29. do 30. št. 5601—5800, od 30. do 31. št. 5801—6000, od 31. do 32. št. 6001—6200, od 32. do 33. št. 6201—6400, od 33. do 34. št. 6401—6600, od 34. do 35. št. 6601—6800, od 35. do 36. št. 6801—7000, od 36. do 37. št. 7001—7200, od 37. do 38. št. 7201—7400, od 38. do 39. št. 7401—7600, od 39. do 40. št. 7601—7800, od 40. do 41. št. 7801—8000, od 41. do 42. št. 8001—8200, od 42. do 43. št. 8201—8400, od 43. do 44. št. 8401—8600, od 44. do 45. št. 8601—8800, od 45. do 46. št. 8801—9000, od 46. do 47. št. 9001—9200, od 47. do 48. št. 9201—9400, od 48. do 49. št. 9401—9600, od 49. do 50. št. 9601—9800, od 50. do 51. št. 9801—10000, od 51. do 52. št. 10001—10200, od 52. do 53. št. 10201—10400, od 53. do 54. št. 10401—10600, od 54. do 55. št. 10601—10800, od 55. do 56. št. 10801—11000, od 56. do 57. št. 11001—11200, od 57. do 58. št. 11201—11400, od 58. do 59. št. 11401—11600, od 59. do 60. št.

anem udariti, tam zunaj pa ljudi more. Zaradi teh besed je bil kočijaž postavljen pred vojno sodišče in obsojen na šest mesecev ječe, češ, da je storil hudodelstvo motenja javnega miru in ščunjanja na zaničevanje in sovražnost zoper državno upravo.

* Čehi za Vojnoviđa. Češko gledališče v Pragi priredi 8. oktobra povodom 60letnice pesnika Vojnoviđev večer. Igrala se bo njegova »Drbovaška Trilogija«. Tudi Čehi pripravljajo narodni dar za pesnika. Gledališka uprava je pisala Vojnoviđu naj bi ta dan prišel v Prago in prisostvoval predstavi. Čehi so pozvali Vojnoviđa, naj pride v Prago v senatorij glasovitega okulista dr. Dehla, da si odravi svojo očesno bolezen, to je: obvaruje vsaj svoje drugo oko.

* Umor zaradi nekaterih krompirjev. Posetnik Josip Nachbauer v Flatschachu na Stajerskem je s puško streljal svoje poče, na katerem je rasel krompir. Dva delavca iz Zeltega, ki sta prišla krest krompirja, sta hitro pobegnili. Nihče ni nič storil Nachbauerju, še grozil mu ni nihče; delavca sta kar bežala, a kmet je vzel puško, zaklical »Stoj! in kar ustrelil. Delavec Alojzij Pogratnik je bil zadet in je takoj blebel mrtve. Zapustil je osem nepreskrbljenih otrok.

* Ljudski čevlji. Francoska vlada ne izdaja nakazila na čevlje, na katere nakazila ni nič dobili, nego je s tem uredila drugače. Preskrbela je čevlje, ki jih da razprodajati ob enotnih cenah; par moških čevljev velja 28 frankov, par ženskih 23 frankov, par deških 22 frankov 50 in par dekliških 15 frankov 75. Na podplatih imajo čevlji napis: »Chaussure nationale« (Narodna obutva). Noben prodajalec teh čevljev ne sme zaračunati več kakor 2 franka 60 denarjev. Za tovarniške in kmetijske delavce bo vlada izdala posebne trdnjše, a le neznatno dražje čevlje.

* Gostilničarji v nevarnosti. Pred kratkim je bila vlojena v poslanski zbornici prošnja, ki jo je podpisalo 49.761 gostilničarjev iz Češke, iz Moravske in iz Šlezije. Prošnja zahteva, naj vlada vendar preskrbi pivovarjem ječmena, kajti vsled pomanjkanja piva se je bati, da propadejo vsi ti krčmarji. V prošnji pojasnjujejo, da je v imenovitih deželah že nad sto pivovarjem ustavilo vsako delo in ker morajo in smejo ostale pivovarne izdelovati le štiri odstotke onega piva, ki so ga izdelovali v mirnih časih, e gostilničarjem nemože izhajati. Na tisoče malih krčmarjev je že prišlo na nič. Tudi glade prehrane je pomanjkanje piva zelo škodljivo, kajti pivo da je redilno in sploh omogoča ljudem redno in nekoliko mirnejše življenje.

* Rodbinska drama v Budimpešti. V Budimpešti se je zgodila v stanovanju 32-letnega nadporočnika Ivana Schönbauma krvava falojgra. Nadporočnika sta prišla obiskat dva gospoda, vnel se je srdit prepri in eden obiskovalcev je nadporočnika ustrelil. Nadporočnik je mogel na pomoč prihitel ljudem le povedati, da ga je ustrelil tovarniški ravnatelj Holtois in je potem umrl. Ustreljen nadporočnik je bil pred vojno bančni uradnik v Pragi in je bil zelo pred kratkim premeščen v Budimpešto. Aretovani morilec je izpovedal, da mu je nadporočnik zapeljal ženo in da je šel v spremstvu svojega brata povat nadporočnika, naj se po ločitvi poroči s Holtosovo ženo. Ker je nadporočnik to z nesramnimi besedami odklonil, ga je tovarniški ravnatelj ustrelil.

* Druga obletnica osvoboditve Beograda je danes. Dne 7. oktobra jutraj ob 2. je pričela artiljerija z največjo ljutostjo bombardirati Beograd in proti 4. uri so se pojavili od Zemuna sem prvi pontoni s našo pehoto — 3. bataljonom 74. pešpolka. Srbi so obsuli te pontone z unišujočim ognjem in le malo vojakov je doseglo na beograjski breg. Toda, ko so bili enkrat tam, jih ni mogla pregnati nobena sila. Za njimi so prihajali drugi in do 8. oktobra jutraj je bilo že 20 kompanij na srbskem bregu, med njim 4. bataljon slovenskega 87. pešpolka. Podpirani od naših monitorjev so slovenski stajerci prvi vdrli v beograjske ulice. Vodil jih je podpolkovnik Peter. O. u. Kriegerkorrespondenz opisuje strašne poudelne boje, ki so se razvili sledede: Za vsak korak, za vsako hišo se borilo, junaki napadali, junaki branili. In kakor je v tej deželi od pradedov navada, se borijo tudi žene. Lučajo bombe, streljajo iz strojnih pušk. Le naprej! Pokoljite, moža, ženo, pokoljite vsakogar, ki se vama stavi nasproti, ne dajate pardona, ne vzemite ga; pokoljite jih in naprej čez nje! Tlak se rudi bolj in bolj, nad njim se dviga sopara krvi, tekoče iz sto in sto virov življenja. Naprej, naprej! Vdrite v hiše, kjer gledajo puške iz oken, vdrite v poslopja, s katerih vlijejo na vas vročo vodo in mečejo gorilni les. Razbite vrata, strite hodnike, pokoljite, kar se vam postavi nasproti. Hajdi po stopnicah, uničite golazen v sobah. Smrad smodnika in dim v oeli hiši. Ječanje in stokanje, pa zapoje na strehi rdeči petelin — gospodar sam ga je spustil tja. Naprej, naprej, gasti ni časa. In dalje si krčijo pot, vedno dalje — in sejeje smrt, sami nje žrtve — dalje, dokler ni dosežen cilj ulice carja Dušana.

Gospodarstvo.

* Ljubljanska Kreditna banka. V mesecu septembru vložilo se je na klijše in na tekoči račun 7.279.549 K 09 v, dvignilo pa 5.020.800 K. Stanje koncem septembra 42.150.394 K 08 v.

Pristopajte »Slovenski Matici«.

Članarina 4 K, ustanovna 100 K.

Darila.

Za družbo av. Cirila in Metoda. Meška C. M. podružnica v Mariboru je nakazala glavni družbi 78 K 20 v i. s. narodni davek za september 15 K 30 v, članarina 43 kron. Gosp. št. Stekar v Ajdovščini je nakazal med drugim tudi 40 K nabranih o priklji praznovanja sv. Mihaela. — V upanju na boljše narodno bodočnost se je zbralo v mali družbi slovenskega moštva »Art. Zeugs. Komp.« vsoto 30 K za našo C. M. družbo. Denar je izročil g. Fr. Premru. Zavednim Slovincem izrekamo toplo zahvalo.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Koptar.

Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

V ekspedicijo »Slov. Naroda« se sprejmeta

2 gospodični.

Fran Marolt, Ljubljana, Slovenske

vojaške narodne pesmi

za K 1:50 ali 1:80 se dobe še. Po pošti 20 v. vođ. Najpše darilo!

CUNJE

suknane odrezke, stare in nove, kakor vse druge vrste pavalizate in volnene cunje, žakijovino, odeje, vrvi i. t. d. v vsaki množni kupuje po najvišji ceni.

E. KOTZBEK v Kranju.

- LOKAL -

(prodajalna) se išče (tudi samo za časa vojne) v prometni ulici v Ljubljani. — Ponudbe pod »Lokal/3495« na upravnishvo »Slovenskega Naroda«. 3405

BRINJE

vsake količine kupuje VLADIMIR ARKO, Zagreb, Vlaška ulica 116.

Kupi se vsaka, tudi najmanjša, množina dobro posušenih

olupkov od hrušek in jabolk vsako posebej po 2 kroni kg in dobro posušene prelošne od hrušek in jabolk po 80 v. kilogram. Ponudbe in pošiljatev se prosi na na tvrdo Fran Kos, Ljubljana.

Zaboje in košare

v vseh množinah in velikostih kupi po visokih cenah ekspertna veletrgovina s sadjem Ivan Razboršek, Šmartno pri Litiji, (Kranjsko). 3412

Zidarje, tesarje in delavce

se sprejme proti dobremu plačilu. — Pri delu izven Ljubljane je prehrana zagotovljena. Vpraša se pri Kranjski stavbni družbi, Ljubljana, Lovčikova ul. št. 19.

Izurjeno

stenografinjo in strojepisko

išče odvetniška pisarna v Ljubljani. — Ponudbe pod »Dr. A. Z./3414« na upravnishvo »Slov. Naroda«.

Kupujem in prodajam.

hodiš pohišstvo, steklenino, železo, sušice, porcelan, orožje, podobje, star denar, sploh vse, kar je najmanj 50 let staro. Obenem kupim staro zobovje.

Posredujem za hiše, zemljišča itd.

Albert Derganc

brivec in koncesijoniran stariar

Ljubljana, Frančiškanska ulica 10.

Čebelni med

čist, pristno naravno blago, kupi vsako množino

A. BECHER, Gradec, Kroisbachgasse št. 10/I.

V kratkem izide v založbi »Umetn. propag.« v Ljubljani

STENSKA SLIKA

SLOVENSKA MADONA

po orig. znanega umetnika Fr. Klemenčiča. Umetniško v barvah, na karton izvršena reprodukcija meri brez okvirja 65 X 78 cm in velja za naročnike, ki se prigrisajo do konca tega meseca 20 K, v bogato pozlačenem okvirju 50 K. Od 1. novembra t. l. dalje oziroma po izidu slike bo znašala cena brez okvirja 25 K. z okvirjem 60 K. Zaboje in ovojnina za pošiljatev po pošti (železnici) se zaračuna po lastni ceni ali pa vzame nazaj. 3373

Zahtevajte prospekte in bližja pojasnila v salonu »Umet. prop.« v Ljubljani, Sedna ulica št. 5.

Velike dve uri trajajoče elitne predstave

v »KINO CENTRAL« v dežel. gledališču.

Torek 9., sredo 10. in četrtek 11. oktobra:

Prvak nemških igralcev Albert Bassermann v filmu!

Ne imej drugih bogov.

Drama v štirih dejanjih.

Albert Bassermann in Hanni Weisse v glavnih vlogah.

Gledališki princ.

Srčkana tridejanska veseliga. — Sestavlil Franc Hofer.

Najnovejše slike z vseh bojišč.

Ni za mladino. — Predstava traja dve uri. — Ni za mladino.

Pozor! Te dni samo tri predstave. Pozor!

Vsak dan ob pol 5., pol 7. in pol 9. zvečer.

Daleč od svojega ljubljenege mesta ob Soči, iz katerega ga je segnala vojna furija, s solzami hrepenenja v očeh po dragem, zapuščenem domu, katerega naj bi — o! bridka usoda — več ne videl, umrl je v soboto zvečer po kratkem, pa potrpečljivo prenašajočem trpljenju, previden s tolažili sv. vere v 86. l. svoje starosti naš dobri, težko preizkušeni oče

dr. Aleksander Zenkovich

ces. svetnik, vitez Franc Jožefovega reda, umir. c. kr. višji okr. zdravnik.

Zemeljski ostanki predragega mrtveca se bodo v torek, dne 9. oktobra ob 3. uri pop. začasno prepeljali iz hiše žalosti Celovška c. št. 66. na tuk. pokopališče k sv. Križu, odkoder ga bodo pozneje, ko se vrneje mirni časi, prenesli in položili v rodbinsko rakev v Gorici. Zadušna maša se bo brala v četrtek, dne 11. oktobra ob 8. uri jutraj v župni cerkvi o. o. frančiškanov.

V Ljubljani, dne 8. oktobra 1917.

Aleksander, Rihard, sinova.

Ana Marzini, Marija Novak, Pani Zorn, Jolpina, Angelika, hčere.

3421

Prosi se tihega sožalja.

Podružnica Ljubljana. JADRANSKA BANKA Podružnica Ljubljana.

Delniška glavica: K 12.000.000.

Rezerve: okrog K 1.000.000.—.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro račun proti najugodnejšem obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na moratorij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPIJE IN PRODAJA: Devize, valute, vrednostne papirje itd. in srečke c. kr. razredne loterije.

Centrala: Trst.

Podružnice:

Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metković, Opuzen, Split, Sibenik, Zadar.

ISKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzobjavni naslov: JADRANSKA.

10

Telefon št. 257.